

8 ESSENTIËLE VRAGEN OVER DE TOEKOMST VAN DE VLAAMSE BIBLIOTHEEK

Wij gaan met z'n allen door turbulente tijden. De laatste maanden hebben er heel wat gebeurtenissen plaatsgevonden die een belangrijke impact zullen hebben op onze maatschappij.

Via een bibliotheekbevraging bij de Vlaamse bibliothecarissen in september en oktober 2020 wilden we peilen wat de huidige rol is van de bibliotheek in de maatschappij en wat jullie als de trends zien voor de komende 2 à 3 jaar. Dit zijn jullie antwoorden en de opvallendste conclusies.

Tevens vroegen we enkele bibliothecarissen in ons panel naar reacties op deze resultaten.

Vragen of opmerkingen? Laat het ons even weten via onze kanalen.

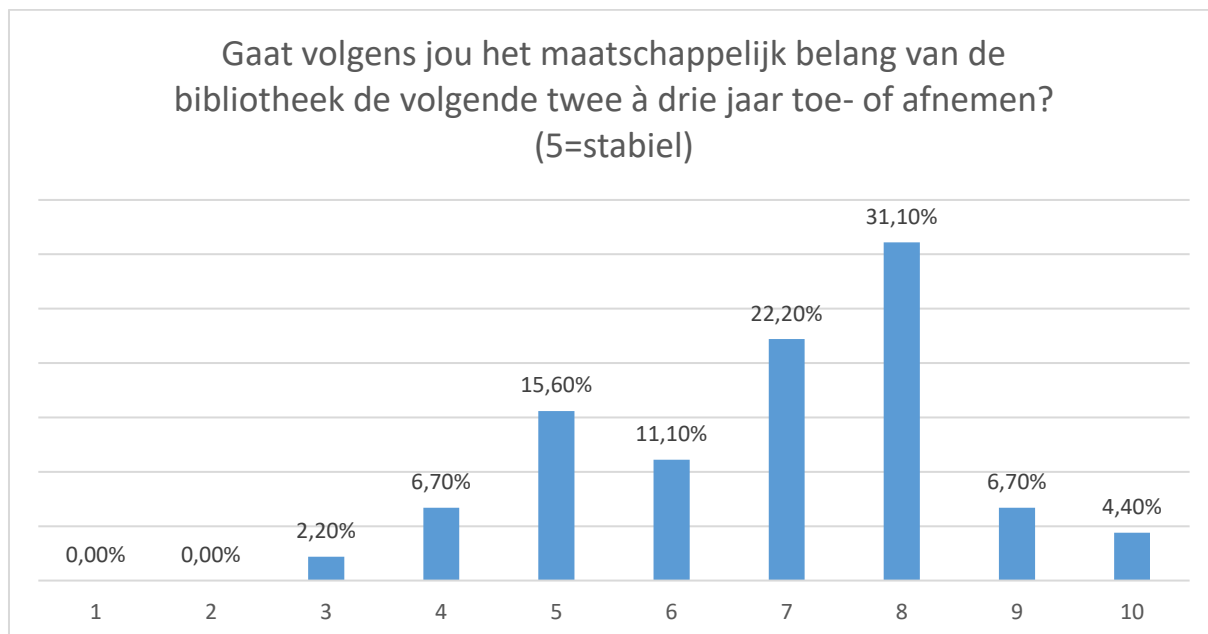
Wil je deze resultaten delen met anderen? Geen probleem, breng ons vooraf graag wel even op de hoogte. Dank je wel.

Wij kijken alvast uit naar jouw feedback,

*Jo Vansteenvoort
Bestuurder*

*Yves Heymans
Marktcoördinator bibliotheken*

VRAAG 1:

Uit de bevraging blijkt dat er optimisme is. Iets meer dan 75% van de ondervraagden gelooft dat het belang van de bibliotheek de volgende jaren in meer of mindere mate zal toenemen. 15,60% gelooft dat dit stabiel zal blijven. Een kleine 10% gelooft dat het maatschappelijk belang zal afnemen.

Gemiddelde score: 6.86

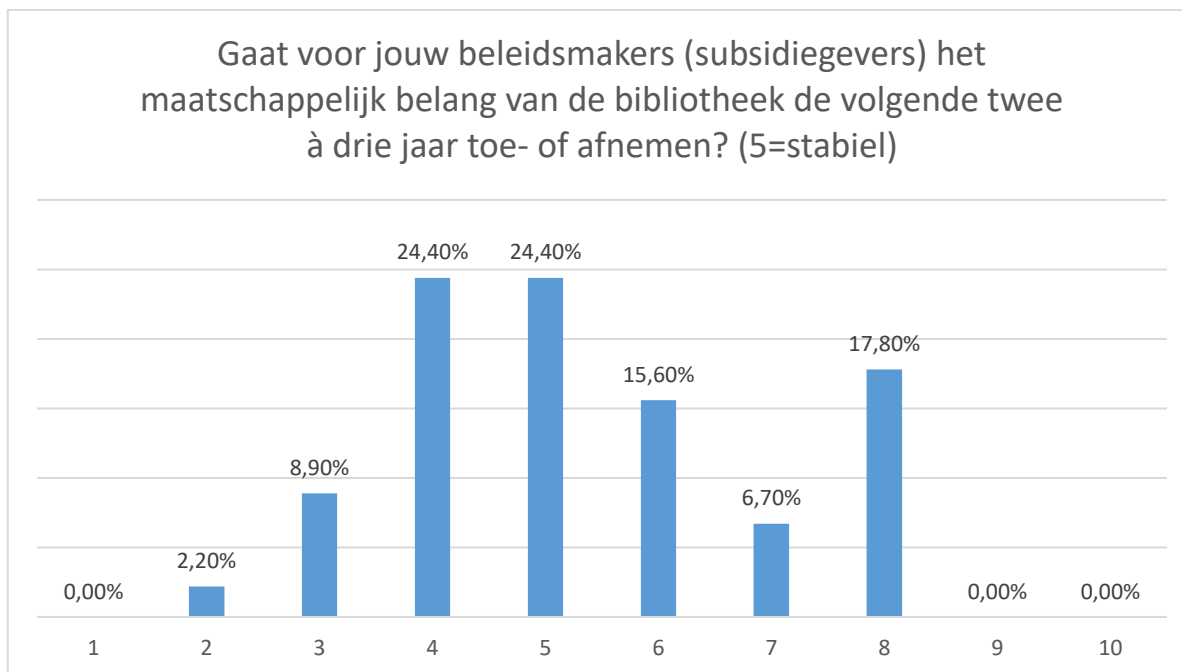
Mediaan: 7

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: *De bibliotheek wint aan maatschappelijk belang, omdat ze belangrijker wordt als ontmoetingscentrum. Door de samenwerkingsverbanden tussen de verschillende bibliotheken zal ze tevens als kenniscentrum aan kracht winnen. Elk boek dat de lener wenst zal immers ook beschikbaar zijn.*

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: *Laaggeletterden, anderstaligen,... Het zijn allemaal bevolkingsgroepen die meer en meer hun weg naar de bibliotheek vinden, dus ik vind deze trend geen verrassing. We moeten er allemaal hard voor blijven ijveren dat de bibliotheek zijn bestaansreden heeft. We moeten zichtbaar blijven in de maatschappij en onze essentiële rol blijven benadrukken.*

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: *Dat is inderdaad een duidelijke trend: de bibliotheek is al jaren zijn werking aan het verruimen. Nu, wij zijn natuurlijk geen OCMW, maar een bibliotheek, dus we moeten elke maatschappelijke uitdaging ook als bibliotheek vertalen. De Corona-crisis heeft in elk geval duidelijk gemaakt dat wij gezien worden als een essentiële dienstverlening. We zullen moeten inzetten op geletterdheid. Ik denk dan aan onze coachende rol in leesnetwerken of samenwerking met scholen.*

VRAAG 2:

Hier is iets meer pessimisme. Een kleine 40% gelooft dat de beleidsmakers het belang zullen zien toenemen. Ongeveer 35% gelooft dat voor de beleidsmakers het belang van de bibliotheek zal afnemen. Ongeveer een kwart van de ondervraagden gelooft in stabiliteit. Bibliothecarissen zijn dus zelf wel optimistisch over het belang van de bibliotheek de volgende jaren, maar iets pessimistischer over de mening van de beleidsmakers

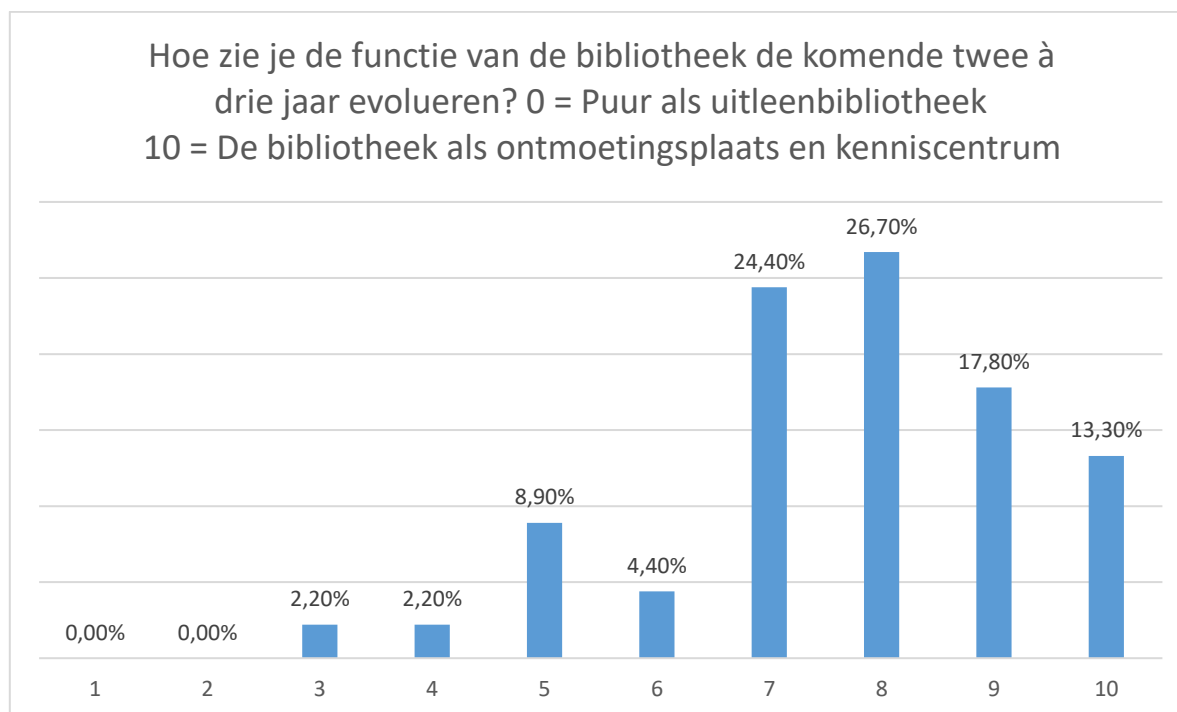
Gemiddelde score: 5.33
Mediaan: 5

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: Beleidsmakers lopen meestal achter de feiten. Mogelijk zal het belang op korte termijn iets afnemen (of stabiel blijven) alvorens het weer kan stijgen.

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: Beleidsmakers komen te weinig in de bib. Daardoor hebben ze ook minder zicht op onze werking en zien het belang ervan minder in dan wijzelf. Wij hebben gelukkig een goeie Schepen van Cultuur, maar je merkt inderdaad dat het bij beleidsmakers vaak wat te veel om de centen draait.

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: Niet mee eens. Bij ons in Brugge is er zeker aandacht voor het potentieel van de bibliotheek. Ik ben zeker niet pessimistisch. De bib is misschien niet prioritair in het beleid, maar wel belangrijk.

VRAAG 3:

Een duidelijke trend: 86.6% gelooft dat de bibliotheek meer en meer richting ontmoetingsplaats en kenniscentrum evolueert. Slechts 4.40% denkt dat de bibliotheek puur een uitleenplaats wordt.

Gemiddelde score: 7.64

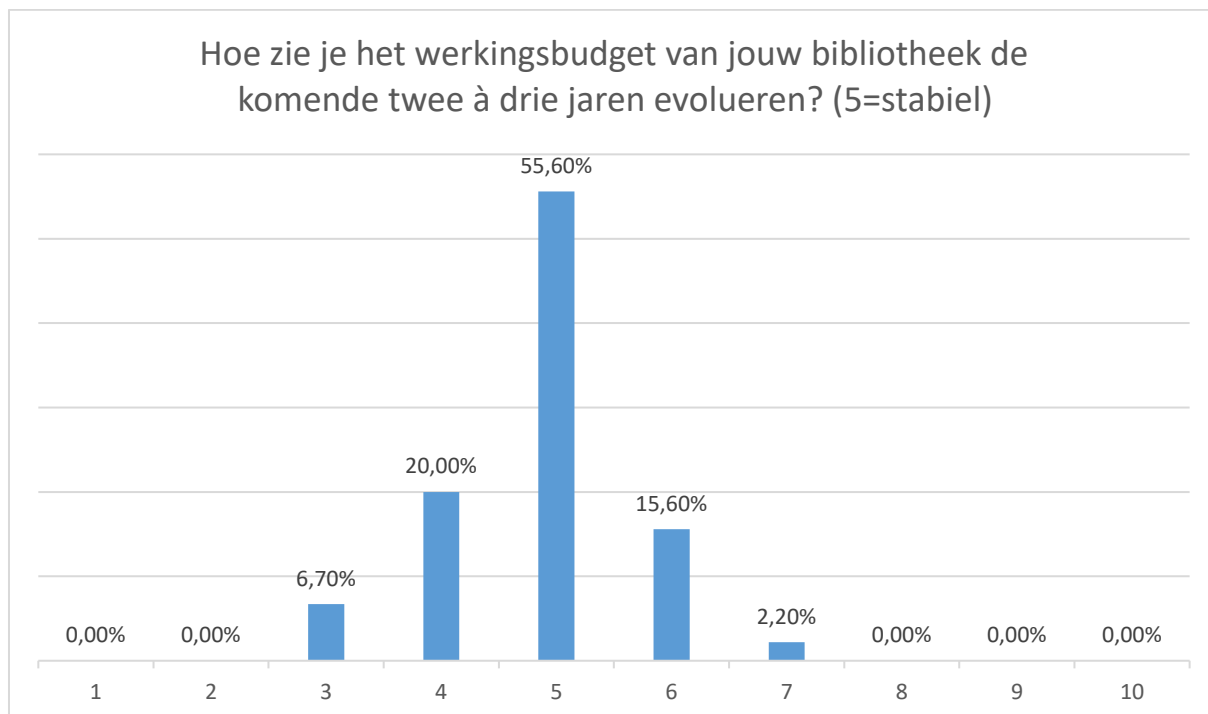
Mediaan: 8

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: Zie ook mijn reactie op vraag 1. Beide functies zullen volgens mij dus wel blijven, maar vooral qua ontmoetingsplaats zal de groei het grootst zijn.

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: De uitleenfunctie van de bibliotheek is inderdaad licht aan het afnemen. Of ze staat in elk geval minder centraal. 2020 is nu wel geen representatief jaar, maar ik geloof wel dat de uitleenfunctie zal blijven. Ik merk dat mensen blijven snakken naar boeken – fysieke boeken dan vooral.

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: Voor mij klopt de vraagstelling niet helemaal. Ik zie de twee functies niet als tegengesteld. Uitlenen is een middel tot. We zagen tijdens de voorbije maanden dat de bezoekerscijfers halveerden, wat er op wijst dat ‘slechts’ de helft van de bezoekers langskomt voor uitleningen.

VRAAG 4:

Meer dan de helft gelooft dat het budget de volgende jaren stabiel zal blijven. 26.70% denkt dat het in enige mate zal afnemen. 17.80% gelooft dat het licht zal toenemen. Niemand van de ondervraagden denkt dat het budget heel sterk zal af- of toenemen.

Gemiddelde score: 4.86

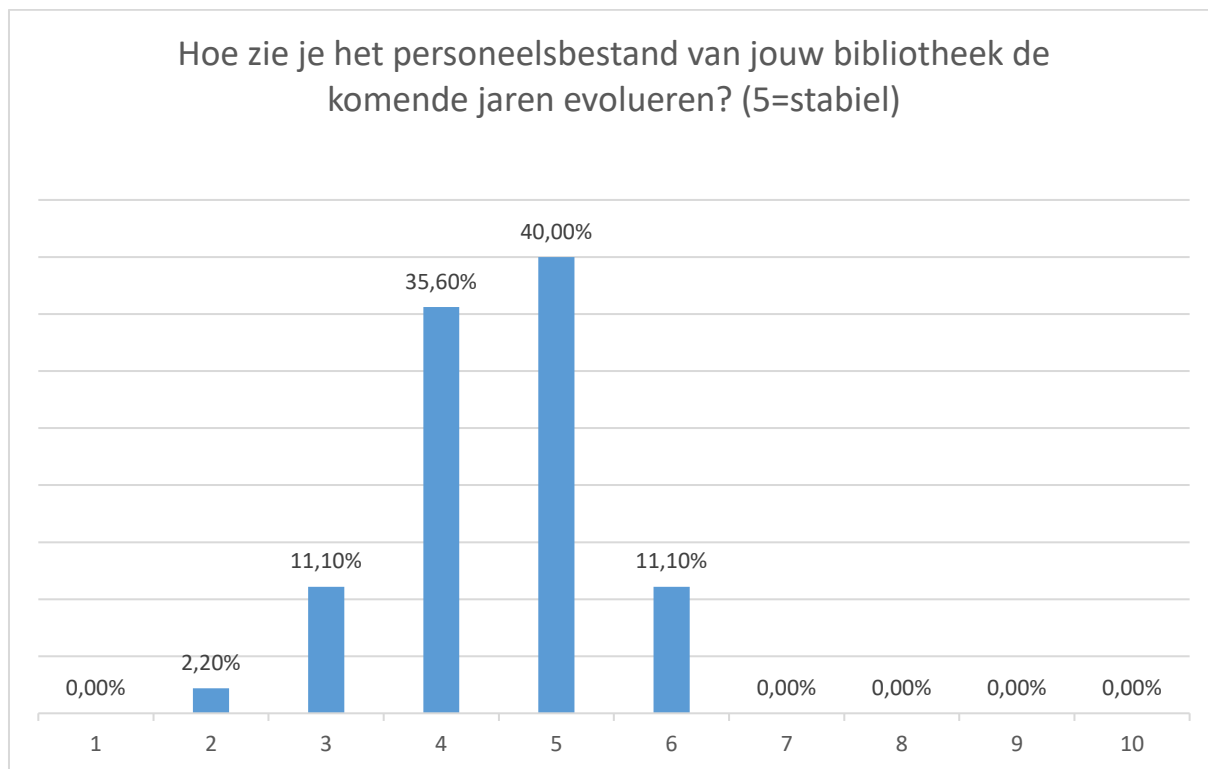
Mediaan: 5

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: Het budget zal bij ons stabiel blijven. Het zal zeker niet groeien.

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: Hier hetzelfde. Het bibliotheekbudget voor de volgende jaren is stabiel ingeschreven in de meerjarenbegroting. Ik maak me op zich ook geen zorgen op dat gebied.

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: Hier ook. Al moeten we nog even de gevolgen van de Corona-crisis afwachten. Maar ik verwacht ook stabiliteit.

VRAAG 5:

Slechts 11.10% denkt dat er een lichte stijging zal zijn. Bijna de helft ziet een lichte tot sterke afname. 40% meent dat het budget stabiel zal blijven.

Gemiddelde score: 4.47

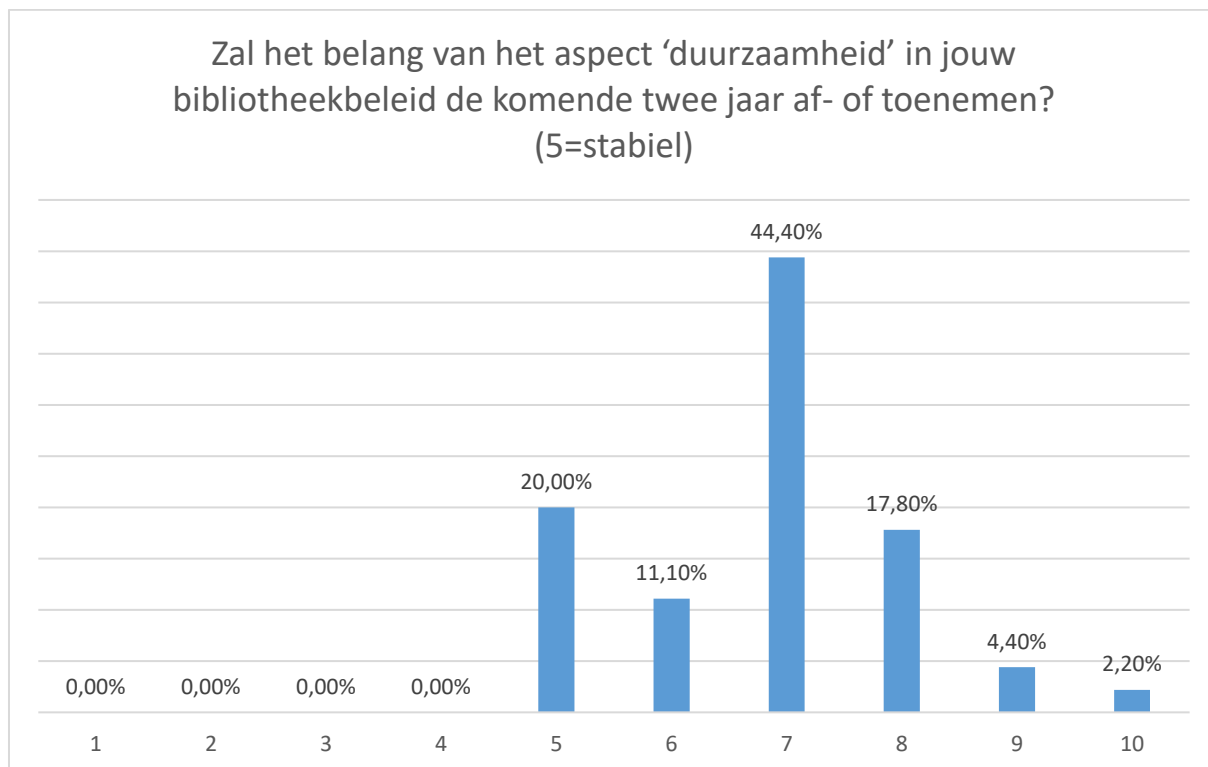
Mediaan: 4.5

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: We zijn al sterk gedaald naar 3,8 VTE's. Ik vermoed dat dit de komende jaren stabiel zal blijven.

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: Bij ons blijft dit ook stabiel, maar wij hebben afgelopen jaar dan ook 5 extra mensen kunnen aanwerven. Na jaren onderbemand te zijn geweest, zit ons personeelskader nu wel goed. Ik heb het gevoel dat wij nu met het juiste personeelsaantal zitten. Dus je hoort mij niet klagen.

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: Wij streven ook naar stabiliteit. We hebben net een grote pensioneringsgolf achter de rug.

VRAAG 6:

Een duidelijke trend. Bijna 80% van de ondervraagden meent dat het belang van duurzaamheid de volgende jaren enigszins tot sterk zal toenemen. Niemand denkt dat het belang zal afnemen.

Gemiddelde score: 6.82

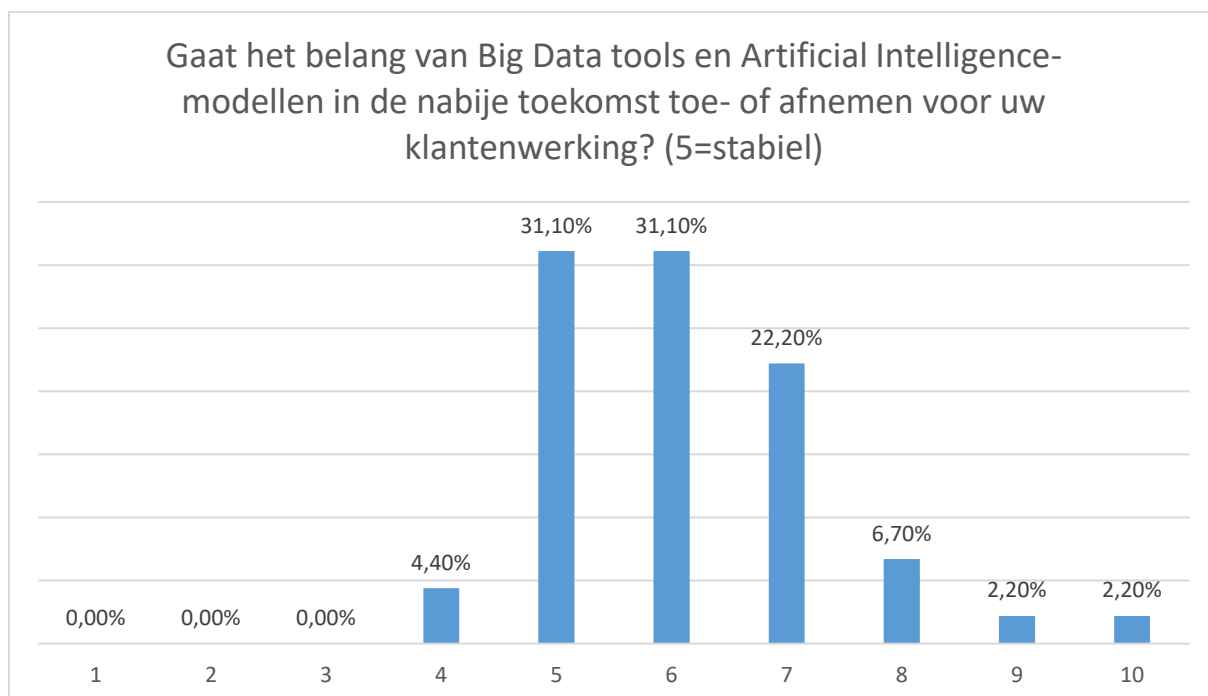
Mediaan: 7

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: Het belang van duurzaamheid zal zeker toenemen. Het zal mijns inziens op verschillende vlakken zelfs verplicht worden.

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: Duurzaamheid duikt tegenwoordig overal op. We worden hierop ook regelmatig bewust gemaakt door ons bestuur. Maar het gaat stap voor stap.

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: In de beleidsnota van stad Brugge staat duurzaamheid hoog ingeschreven. Je moet dat aspect zelf als bibliotheek gaan vertalen. Er is ook gewoon veel maatschappelijke vraag naar. Je ziet dat bijvoorbeeld ook bij het ontwerp van de nieuwe gebouwen. Ook hierbij staat duurzaamheid centraal.

VRAAG 7:

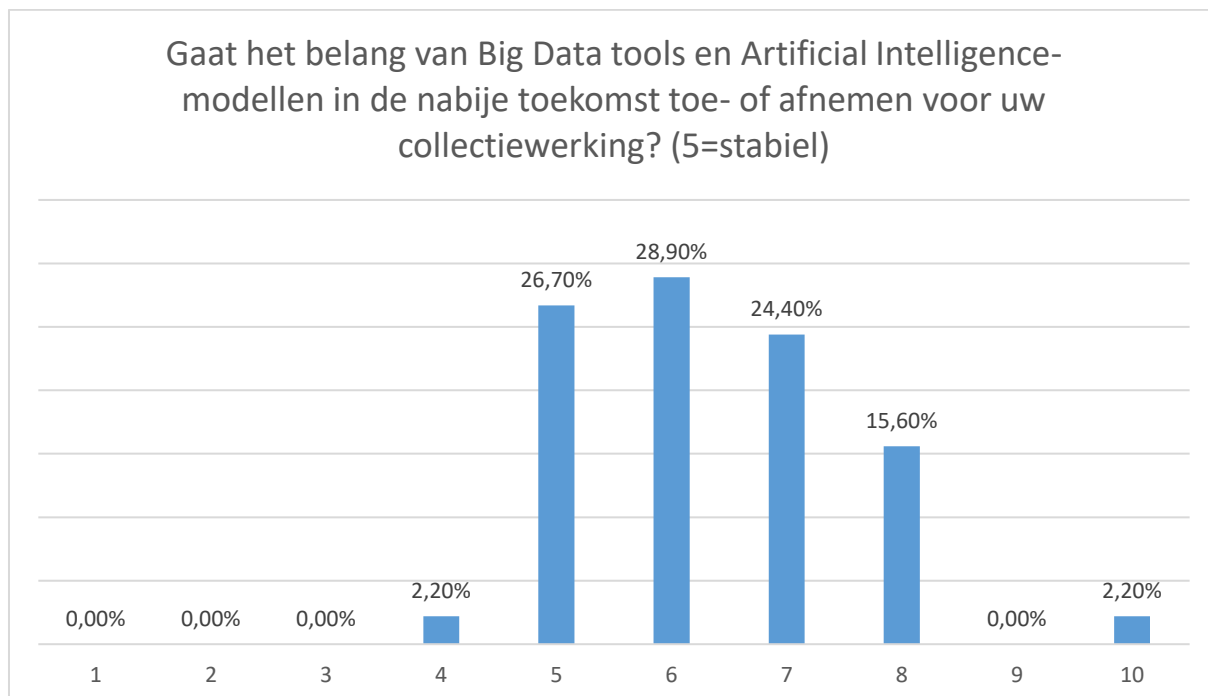
Bibliotheken zien het belang van big data in klantenwerking toenemen. 64.40% ziet een lichte tot sterke toename. Minder dan 5% ziet een afname voor de volgende jaren.

Gemiddelde score: 6.11

Mediaan: 6

VRAAG 8:

Vergelijken we met de vorige statistiek, dan zien we dat toch net iets meer mensen een grotere toename zien van het belang van big data in de collectiewerking. Meer dan 71% ziet een lichte tot sterke toename voor de volgende jaren.

Gemiddelde score: 6.37

Mediaan: 6

Eddy Van Caeneghem, bibliothecaris Sint-Genesius-Rode: Dit is een evidentie. Bij de invoering van het EBS zal er al een sterke toename zijn. De geboden interacties en linken met o.a. het Rijksregister (klantenverwerking), de financiële diensten, leveranciers zullen benut worden. Op korte termijn zal de Regiosamenwerking via datatools deze collectievorming beïnvloeden. De vraag is eerder waar dit gaat eindigen.

Annemie Bosch, bibliothecaris Mol: We merken dat we meer zullen moeten gaan investeren in de aankoop van meer exemplaren van populaire titels. En daar gaan we zeker bij moeten geholpen worden door big data.

Koen Calis, bibliothecaris Brugge: Ik geloof erin, al is de realiteit soms harder. Belangrijk is dat we de knowhow in de sector kunnen bundelen. Ik kijk hiervoor ook naar Cultuurconnect. Denk dan bijvoorbeeld aan Leestipper waarbij leners persoonlijke leestips op maat krijgen.